

Skuggor och Dagrar.

Dikt-försök
af

SKUGGOR OCH **D**AGRAR.

~~~~~

Diktförsök

af

Y. F.

[*Volmar Lindman*]

Åbo, 1881.

ÅBO,
Åbo Boktryckeri Aktiebolag, 1881.

Innehåll:

Siskan	Sid. 1.
Suck.	" 3.
Soff	" 4.
Vår pligt.	" 5.
Påfång önskan.	" 7.
Frid.	" 9.
Fantasi.	" 11.
Våren kommer.	" 12.
Frågor.	" 14.
Än' hon dröjer der kvar.	" 15.
Till en fogel.	" 16.
Gud vet på hvad hon tänkte?	" 18.
Förintelsen.	" 19.
Julfrojd.	" 24.
Hvad är då evigt?	" 26.
Engeln i skyn.	" 28.
Åbo slott.	" 30.
Då.	" 35.
Tiggarfickan.	" 37.
O, då du sett.	" 40.

Du lilla fogel.	Sid. 42.
Flyttfoglarne.	„ 44.
Du irrande vind.	„ 46.
Barmhertighetens lön.	„ 47.

Siskan.

Och liten siska sjöng så glad
I solig sommarqväll
Och eko gaf på sången svar
Från fjerran skog och hall.

Men sommarn vek för kulen höst
Och sol för kolmörk natt,
Från aspens krona siskans sång
I qvällen ljöd så matt.

Sen flydde höst med mulna da'r;
Det vinter blef i nord;
Från aspens kala krona mer
Ej siskans sång blef spord.

Hon hade flytt från is och snö,
Från död i drifvors bädd;
Till söderns blomsterprydda jord
Blef hennes kosa ledd.

Hon flytt, för att med vår och sol
Till norden än en gång
Få ila, bygga der sitt bo
Och sjunga der sin sång.

St. 14.

Lycklig du, som menlös än kan luta
Tröttadt hufvud mot din moders bröst
Och i barnasorgens bittra stunder
Ur dess kärlek hemta ro och tröst.

Ty hon snart den sälla fröjd försvinner
Och du ensam uti världen går.
Hvar, o hvar du då ett hjerta finner,
Som i striden huldrikt mot dig slår!?

Sof!

Slumra barn i menlös frid,
Sof vid din moders sida!
Nog får du än i lifvets strid
Fåfångt på sömnen bida!
Tiden ilar, han är ej lång,
Slumra lugnt vid din moders sång!

Hör hur' stormen derute går
Fram öfver jordens dalar!
Sof du lilla! I ro du får
Leka i drömmens salar!
Allvar kommer med ålderns da'r,
Glädjen bort med vår oskuld far.

Vår pligt.

Vår pligt är att kämpa för sanning och rätt,
För frihet ur trälldomens band;
Då fiender hota med plundring och mord
Gå i strid för vårt fosterland.

Vår pligt är att lindra den lidandes qual,
Skänka frid i den tviflandes bröst;
Gifva brottet vår näpst, skänka dygden vårt lof,
Ej gå döfva för tiggarens röst.

Vår pligt är att hålla i allvar som skämt
Vårt manliga, edsvurna ord;
Att hämma allt lumpet, allt nedrigt och ondt,
Som vill gro i vår fosterjord.

Vår pligt är att hylla allt ädelt och skönt,
 Men att sky allt det lågas begär.
 Att i strid som i frid skänka troheten helgd
 Det vår dyrbara pligt ock är.

Fång önskan.

Fröjdfulla barndomstid, du livets leende maj-
 dag,
 Bort du ilade snart till oåtkomliga rymder
 Lemnande minnet blott kvar. O! om jag finge
 dig åter,
 Finge le af din fröjd och drömma oskuldens
 drömmar
 Såsom engång jag ock fått i livets solljusa
 dagar!
 O! om jag finge ännu i lekarnes fröjdfulla
 stunder
 Gå i mitt barndomshem, i dess höga grånade
 salar

Lycklig som foglein i skog, då sol från blå-
nade fästet
Sänder sitt skimrande guld till menskans glädje
och nytta!
O! om jag finge ännu vid brasans mattröda
skimmer
Lyssna till sagor om troll, om konungasöner
och döttrar,
Såsom jag fordom ock fått i vinterqvällarnes
timmar!
— Men det flydda har gått och kommer al-
drig tillbaka.
Lifvets leende vår flyr hän för ungdomens da-
gar;
Ynglingen växer till man och mannen grånar
till gubbe.
Sådan är lefnadens gång och kan ej af någon
förändras.

Vid.

Re'n solen sjunkit
I vestervågor
Och böljan somnat
Till ro vid stranden,
Och månen skrider till nattlig vandring
Vid österns mörknade himlarand.

Re'n sängen tystnat
I skog och dalar
Och vindens susning
Dött bort bland fjellen;
Från rymdens ändlösa vädjobanor
Miljoner tindrande stjernor le.

De tälja tyst från
 Det blåa fjerran
 De skönsta sagor
 För menskoanden
 Om evig sällhet, om evig glädje
 Der högt hos Gud uti himmelshöjd.

Fantasi.

O hade jag vingar som fogelen har,
 Högt, högt ifrån stoftet min kosa då bar
 Till klarhetens eviga strand.
 Jag ilade hän till de tusende tal
 Af stjernor, af verldar i rymdernas sal
 Från sorgens och mödernas land.

Der finge jag sväfva i sällhet och frid,
 Långt borta från djupets bekymmer och strid,
 Omsluten af fröjder och ljus;
 Der finge jag lyssna till englarnes chor,
 Der finge jag vara, hvar' friheten bor,
 Långt skild ifrån stormarnes brus.

Våren kommer.

Och snart kommer våren
Med solljus och sång
Och lif i hvar endaste vrå,
Och böljorna lösas
Från isbojors tvång
Och glada mot klipporna slå.

Der nu öfver tufvans
Förvissnade blad
Kring drifvorna stormvindar gå
Snart blåögda sippor
I leende rund
Så sköna och doftande stå.

Uppå äng och i dal
Blir det glädje och fröjd,
Bär det grönska och fågring och prakt;
Långt i skogarnes djup
Brusa bäckarne fram
Ut ur markens förborgade schakt.

Högt i blånande rymd
Sjunger lärkan sin drill,
Tackar Gud för att vintern har flytt;
Och med fröjdefull håg
Öfver svallande våg
Helsar måsen den vår, som har grytt.

Frågor.

Hvart skyndar vågen, som vaggande går
På världshafvets vida ban?
Hvar hamnar sekunden, som hastar hän
På tidernas ocean?

Hvar får en fristad den ilande vind,
Som fram öfver jorden går?
Hvar menniskohjertat, som sorguppfyllt,
Af kvalfulla känslor slår?

Än' hon dröjer der kvar.

Än' hon dröjer der kvar
På den stupande håll,
Blickar ut öfver svallande våg;
Men han synes ej mer
Der han rigtar sin färd
Öfver böljornas skummande tåg.

Men hon dröjer dock än',
I sin saknad försänkt
Hon förglömmar hur' stunderna gå.
Det blir qväll, det blir natt,
Tusen tindrande ljus
Tändas upp i det villande blå.

Till en fågel.

Du skogens lilla fågel
På furans gröna gren
Sjung, qvittra glad din visa
Med stämma mild och ren.

Ej någon sorg dig trycker,
Ej något qval dig tär;
Allt för dig lika härligt
Och lika fridfullt är.

Och kommer storm och ryter
Igenom skogens snår
Uti din lugna hydda
Du skydd och hvila får.

Och draga tunga skyar
Fram öfver höjdens blå
Och ljunga vreda blixtar
Ifrån det dunkla grå,

Invid din makes sida
Du finner hägn och ro,
Om också tusen faror
Sig lägga kring ditt bo.

Gud vet på hvad hon tänkte?

Och solen sjönk i vester ned
Och qvällen sina skuggor spred
Kring skog och insjöstranden;
Men än' vid klippan kvar hon blef
Och tyst i ensligheten skref,
Olösta ord i sanden.

Der satt hon än', då sol' gick opp
Och siskan gladt i furans topp
Sitt lof Allfadren skänkte;
Med blicken fast på skumhölj'd våg
Hon ut kring vida vatten såg;
Gud vet på hvad hon tänkte?

Förintelsen.

Du menskobarn,
Som går och yfves
Af dina faders
Och egna verk;
Som stolt dig kallar
Naturens konung,
Allherskaren
Uti jordens salar
Och om ditt ursprung
Från höjden talar;
Du stoft ur stoffet
Ibland miljoner,
Som bo och bygga

Kring fjerran zoner,
 Du är ett irrbloss,
 Du är ett grand blott,
 Ett bräckligt flarn
 Uti *min* hand.

Ty från den stund,
 Då i edens lustgård
 Du bröt mot Guds,
 Mot din Herres vilja,
 Blef jag — den grymme,
 Som verldar famnar
 Och gör att allt
 Uti kaos hamnar —
 Din onde demon
 I lif och död.

Och allt af skaperens
 Magt utgånet,
 Miljoner verldar

I vida rymder,
 All, all den prakt,
 Som på dessa bor,
 Allt lif, som fram
 Utur stoftet gror,
 Det blef mitt byte
 I tiders tider,
 Det blef min eviga
 Mödas lön.

Jag, jag det är,
 Som upplåter djupen
 Och slukar skeppen
 I deras sköte;
 Jag, jag det är,
 Som till vågen ropar:
 "Gå svämma öfver
 Din färas bräddar
 Och sopa städer
 Uppå din väg."

Jag, jag det är,
 Som från fjerran rymder
 Min ljungeld sänder;
 Med skarpsynt öga
 Dess välde vidgar
 Kring jorden ut;
 Och då orkanen
 Fram, fram med dån
 Öfver djupet hastar
 Och allt, som möter
 I virrvarr kastar,
 Då är det *jag*,
 Som dess kretslopp styr.
 Jag är det ock,
 Som ur gnistan väcker
 Eldsflamman, härjarn
 Med jernarmar.
 Jag, jag det är,
 Som i vredens stunder

Upptänder glöden
 I kraterns härdar,
 Och då kring bygden
 Sin eld de slunga
 Och jordens dalar
 Af thordön gunga,
 Då qvalen gästa
 I nödställt bo,
 Då får mitt hjerta
 En flygtig ro.

Så, så jag utför
 Mitt verk i tiden;
Så, så till strid
 Jag förbyter friden;
 Och hvar jag än
 I det vida far,
 Der blir blott stoft
 Uti stoftet kvar.

Fullskåjd.

Nu är det högtid i hvarje hus,
Nu stråla tindrande juleljus
I rikmans sal som arbetarns tjäll,
Ty inne, inne är juleqväll.

Nu prunkar granen så hög och fin
Och barnen surra omkring som bin
Och far och mor se förnöjda på,
Ty flydda dagar de minnas då.

Så kommer "bocken" med smått och godt
— Och nu har fröjden sin höjdpunkt nått —
Åt alla goda han gäfvor har,
Men åt de onda han intet spar.

Och när man glammat och lekt sig trött
Man slumrar in i sin säng så sött,
Och ler i drömmen ännu så säll
Mot barnaoskuldens juleqväll.

Hvad är då evigt?

Evige, skall då det allt, som tjusar vårt kort-
synta öga,
Skänker oss stundernas fröjd, blifva ett in-
tet engång?
Verldar i tusendetal, som fram på omätliga
banor
Fjerran i rymderns haf styra sin rastlösa
färd
Äro de alla blott stoft? försvinnande slock-
nande irrbloss,
Som efter seklers förlopp skola förkrossas,
förgås?

Hvad är då evigt, då allt, skönhet och här-
lighet, storhet,
Skapelsens ädlaste verk äro förgängelsens
rof?
Evig, blott evig är *du*, som högt ofvan stjer-
norna tronar,
Du, i hvars styrande hand människans öde
och val,
Verldarnes framtid och slut fördolda, förbor-
gade hvila.

Engeln i skugg.

Högt, högt på den eviga klarhetens strand,
I sommarens fridfulla natt
Bland silfverskyar i ändlös prakt
En engel i strålskrud satt.

Härifrån på skönhet och fågning rik
Guds danade värld han såg,
Han visste ej att förintelsen
Derunder i löndom låg.

Han anade ej den ondska och list,
Som stoftet i skötet slöt,
Han kunde ej höra hur' tidernas storm
Der härjande, mordisk röt.

Ty synd och mörker och sorg och nöd
Ej engelen visste af;
Han lärt blott att älska och tjena den Gud,
Som lifvet åt honom gaf.

Äbo slott.

Förgångelse, du som till stoft all jordisk här-
lighet krossar,
Eviga rymders demon, när har du fullgjort
ditt värf?
Har han, himlarnes Gud, som allt med ett
varde framkallat,
Rymdernas ändlösa prakt, dig till dess här-
jare gjort?
Eller är du en magt af mörkrets herskare da-
nad,
För att i afgrundens fann störta den allvi-
ses verk?

Så i qvällen engång jag sporde, medan jag
tankfull
Satt vid din grånade fot, Aurors föräldrade
borg
Och i din vittrade fann såg mossan spirande
vexa,
Skådade högar af grus, stänkta af vågornas
svall.
Minnen, för sekler engång hänsvunna till grif-
ternas gömmor
Fram i föryngrad gestalt trädde för forskar-
rens blick.
Och jag såg hur' i krigets, nödens och farer-
nas stunder
Manligt du bjöd för ditt lands välgång din
stälfasta barm,
Konungar, hertigar här i skydd undan tider-
nas stormar
Såg jag i ära och glans föra ett lysande hof.

Men bland fröjder och prakt jag ock såg ve-
mod och smärta,

Varsnade hat och förtal, afund och uselhet
gro.

Här i fängelsets qvalm, på halmens torftiga
läger,

Fjerran från maka och barn, vänner och fä-
dernesland,

Erik, Svithiods kung, i långa, sömnlösa nätter
Qvad för den hvinande vind suckarnes sorg-
liga sång.

Här i sekler jag såg schavotter resas; för böd-
lars,

Skarpa-rättares stål ädlingar gjuta sitt blod.

Tiderna ilat framåt; i frid sof re'n Erik i
griften;

Suomi vid Svithiods bröst fick ej mer slumra
i ro.

Stormarne ryckt henne bort till herskaren,
grannen i öster.

Flyktade minnen nu blott voro en broderlig
tröst. —

— Åskorna slutat sin rund; frid råder kring
Fennias bygder;

Stålet renadt från blod plöjer nu landtman-
nens jord.

Fästen, för krigiska värf uppresta; glömda,
förgätna,

Tärda af tidernas tand, ligga förfallna till
grus;

Och i de salar der fordom skämtet och fröj-
derna gästet

Vinden, som ilande far, sjunger sin ensliga
sång.

Auras grånade drott, du fäste äldst uti Suomi,
Hvila från striderna nu vördadt och kärt
för det folk,

För hvars framtida väl i sekler du varit ett
 värn.
 En gång skall väl ock *du* gå till de flykta-
 des tal.

¶ i.

O! om en fogel jag vore,
 En, en af de sällas tal;
 Och du en blomma så fager
 Derborta i skogens sal.

Hos dig, hos dig jag då dröjde
 Den hela Guds dag så lång,
 Och qvittrade vid din sida
 Mitt hjertas skönaste sång.

Och vore du sen en bölja
 Långt, långt på det vida haf;
 Och jag en fågel utaf vinden
 Högt, högt öfver djupets graf.

I höstens stormiga dagar,
 Bland klippor och öde skär
 Jag finge dig sälla hviska
 Hur' högt jag dig håller kär.

I höstens stormiga dagar,
 Vid elementernas strid
 Jag finge, jag finge dig famna
 Min lefnadsengel så blid.

Tiggarflickan.

Och liten tiggarflicka med skum och tårdränkt
 blick

I kalla vinternatten på ödlig skogsstig gick.

Hon var så arm och ensam, ty både mor och
 far

För länge, längesedan ren jordens sköte bar.

Hon gick, tills sist af mödor och barnasorger
 trött,

Hon sjönk på bleka drifvan och somnade så
 sött.

Hon drömde då hur' lycklig, hur' oskuldsfull
och säll

Hon sprang ännu i hemmet, i fars och mo-
ders tjäll.

Det var en juldagsmorgon, re'n tempelkloc-
kans ljud

Mildt skallade kring nejden: kom, kom att
prisa Gud!

Och far och mor de taga vid handen sina
små

Och tysta och andäktigt till Herrans boning
gå.

Och klädd i bländhvit ljusprakt det gamla temp-
let står.

Och genom lvalf och gångar de frommas lof-
sång går.

Så drömde tiggarflickan der hon på drivvan
satt

Af köld och hunger mattad i kulen vinternatt.

Men snart den sköna drömmen om frid och
fröjd har flytt

Och Herrans helga tempel till skog och natt
är bytt.

Hon måste åter börja sin tunga vandringsfärd,
Fast utaf mödor mattad och utaf hunger tård.

O, då du sett.

Har du sett skogen der han félik står,
 Då dagens drottning ned till hvila går
 Och fogelsången tonar mildt i qvällen;
 Har du sett vågen der hon silfverklar
 I månens skimmer skumomkransad far
 Att somna bort till ro vid grästenshällen;

Har du sett blomman uppå grönan äng,
 Der huld och skön hon uti blomstersäng
 Sin väna kalk till frid i natten sluter;
 Har du sett bäcken, der ur jordens barm
 Han väller fram och kärleksfull och varm
 Sin silfverdryck kring blomsterstränder gjuter;

O, då du sett naturens sommarlif,
 Hur' vaxlingsrikt och huld och utan kif
 Sin bana tyst det uti tiden hinner;
 O, då du skådat med upplyftad själ
 En akt utaf det stora gåtospel,
 Hvarur det ädlas, skönas stoff upprinner.

Du lilla fogel.

Du lilla fogel, som bygger
I furornas hägn ditt bo
Och njuter af livvets sällhet
I fridfull och ljuvlig ro.

Hur' ofta har ej jag skådat
Din lycka, din fröjd och lust,
Då fram jag min bana vandrat
På lefnadens vrånga kust.

Hur' ofta har ej jag önskat
I världens stormar och strid,
Att vara som du en fogel
Derborta i skogens frid.

Att ostörd som du få bygga
För hjertat ett fridlyst tjäll
Och invid min makas sida
Se'n qvitra till livvets qväll.

Flittfoglaqq.

Högt genom de vida rymder
De vingade skaror fly
Till fjerran länder i söder
Der vårsol och fågning gry;

Der skogar och lunder löfvas,
Der ängar i grönska gå,
Der vilja de bo och bygga,
Der hoppas de sällhet nå.

Ty här i fäderno-norden,
Här stundar det nu till höst;
Ned falla från träden löfven,
Att multna vid jordens bröst.

Skumböjda de vreda vågor
Mot klippiga stränder slå
Och hotfulla, dystra skyar
Högt, högt öfver djupen gå.

Allt, allt är så tomt och öde,
Så vissnadt och stelt och dödt;
Hvad sommaren en gång alstrat
Nu ligger till stoft förödt.

Dock åter den tid skall randas,
Då allt här sin fågning får;
Då mörker och stormar flykta
För grönska och sol och vår.

Då skola de åter ila
Från fjerran drufvornas land
Till saknade fosterbygder
På nordens älskade strand.

Du irrande vind.

“Du irrande vind säg hvi ilar du så
Kring världshafvens skummande vatten;
Hvi söker du flyktige rast eller ro
Ej ens i den skymmande natten?”

“O vet, i den vida, förgängliga värld
Blott striden sin tillvaro finner
Och därför jag fridlös går fram på min färd
Tills ro bortom tiden jag hinna.”

Barmhertighetens lön.

Du lycklige, som äger hem och bröd
Och ej behöfver vandra fram i nöd

Se ej föraktfullt på den arma ner,
Då vid din dörr han om en smula ber;

Nej, bjud du honom slå sig ned i ro
Och taga del af glädjen i ditt bo;

Ty gör du det skall Herren aldrig gå
Och nödens slagbom för din husdörr slå,

Nej lyckan städse då uti ditt tjäll
Skall sprida fröjd och frid till lifvets qväll.
